

U Čurugu obeleženo sedam Pomen za 12.763

MILAN LAKETIĆ
Čurug

Pred više od 1.000 ljudi u Čurugu je juče obeležena sedamdesetogodišnjica zloglasne racije u južnoj Bačkoj u kojoj su, januara 1942. godine, mađarski fašisti na najsvirepiji način pobili i pod led Tise i Dunava bacili više hiljada ljudi, uglavnom Srba, Jevreja i Roma.

Komemoraciji žrtvama racije prisustvovali su predsednik Skupštine Vojvodine Šandor Egereši, potpredsednica pokrajinske vlade Ana Tomanova Makanova, rabin Srbije Isak Asiel, ambasador Mađarske u Beogradu Oskar Niković, predsednik opštine Žabalj Branko Stajić, sekretar Memorijalnog društva "Racija 1942" Jasmina Jurišin, episkop bački Irinej i oko 100 sveštenika Srpske pravoslavne crkve.

Obraćajući se prisutnima u Spomen-vrtiću, podignutom u znak sećanja na nastradalu čurušku decu u raciji, Egereši je rekao da su pre sedam decenija u tom mestu stradali ljudi samo zato što su bili druge nacije i vere i dodao da "te tamne stranice naše zajedničke istorije ne zaboravljamo i nećemo nikad zaboraviti".

PODACI IZ MAĐARSKE

Istakavši da život u Vojvodini ne počiva na međunacionalnoj i međuverskoj netrpeljivosti i mržnji nego na toleranciji, Egereši je naglasio da svako mora da se suoči sa prošlošću kako bismo svi zajedno došli do pomirenja. Napomenuo je da ne postoji kolektivna krivica jednog ili drugog naroda.

- Postoji samo individu-

Sveće u Topalovom magacinu

Trebalo bi da pamtimo žrtve i istovremeno gradimo budućnost na porukama mira, tolerancije, solidarnosti, međunacionalnih odnosa, kazala je Ana Tomanova

alna krivica i iz tog razloga je neophodno tražiti rehabilitaciju nedužno stradalih - rekao je Egereši i dodao da se svi tragični događaji i zločini počinjeni u toku i posle Drugog svetskog rata moraju utvrditi istraživanjem istorijskih činjenica, kojima se ne sme manipulirati.

Prema podacima mađarskih vojnih krugova, do kojih je došao Endre Bajči Žilinski, poslanik Stranke malih posjednika u Parlamentu Mađarske, januar-ska genocidna racija 1942. godine odnela je najmanje 12.763 žrtve.

Memorijalno društvo je tokom tri godine postojanja

i rada došlo do dokumenta i svedočanstva koja potvrđuju tačnost tvrdnji Žilinskog, koji je izgubio život braneći dostojanstvo i prava žrtava racije u južnoj Bačkoj.

Među žrtvama je bilo i 80 dece do 15 godina starosti, najmanje 15 sveštenika Srpske pravoslavne crkve i jedan rusinski pravoslavni sveštenik. Ubijeni su i pod led bačeni građani Novog Sada, Bečeja, Srbobrana i 12 mesta iz Sajkaške oblasti, među kojima je bilo najviše Srba, Jevreja, Roma, ali i rodoljuba drugih nacionalnosti.

Jasmina Jurišin, sekretar Memorijalnog društva "Ra-

cija 1942", kaže da je Čurug u tokom u raciji izgubio 30 odsto stanovništava.

- Podaci o žrtvama racije bili su nepotpuni, iskrivljeni, a istina prečutkivana jer je broj ubijenih drastično smanjen, a nikad nije sačinjen popis žrtava. Prema podacima mađarskih vojnih krugova, do kojih je došao Endre Bajči Žilinski, u januar-skoj genocidnoj raciji 1942. godine startalo je 12.763 ljudi. Memorijalno društvo je došlo do dokumenta i svedočanstva koji potvrđuju tačnost tvrdnji Žilinskog, hrabrog čoveka koji je izgubio život braneći dostojanstvo i prava žrtava racije u južnoj Bačkoj - ka-

decenija racije ubijenih

Individualna krivica

- Skupština Vojvodine od 2000. godine sa velikim poštovanjem obeležava sve crne tačke naše zajedničke istorije. Ne smemo uvažavati one koji misle da kolektivna krivica i danas važi. Postoji samo individualna krivica i naša poruka budućim generacijama je da ne smemo dozvoliti da se ovaj deo naše istorije ponovi - rekao je Šandor Egereši.

Na pomenu 100 sveštenika
Srpske pravoslavne crkve

zala je Jurišin.

Po njenim podacima, Čurug je, procentualno, u raciji izgubio mnogo više ljudi od Novog Sada jer je stradalo 3.800 osoba. Jurišinova je naglasila da se u Memorijalnom društvu bave istorijskim činjenicama, a ne politikom.

MUZEJ ŽRTVAMA

- Ubijeno je više od 70 dece. Moramo da se setimo najmlađih, svih žrtava, a sve ostalo je manje bitno - rekla je Jurišin.

Ana Tomanova Makanova, potpredsednica Vlade Vojvodine, naglasila je da Vlada Vojvodine poziva sve da se, ne samo za jubileje, sete nevinih žrtava naše istorije, te da u svemu budemo ljudi.

- Trebalo bi da pamtimo žrtve i istovremeno gradimo uslove života i budućnost na porukama mira, tolerancije, solidarnosti, međunarodnih odnosa - kazala je

Tomanova.

Parastos žrtvama Racije u hramu Svetog Vaznesenja Gospodnjeg služio je vladika Irinej uz sasluženje sveštenstva Eparhije Bačke, a rabin Isak Asiel je vodio versku službu posvećenu pogubljenim Jevrejima.

U obeležavanju godišnjice pogroma 12.763 žrtava, položeni vencii na zgradu Topalovog magacina, gde je streljano više od 500 Čurušana. Na tom mestu biće podignut Muzej žrtava racije u Čurugu. U Spomen-vrtiću u Osnovnoj školi "Đura Jakšić" prikazan je film "Racija".

Mađarska vojska je kao izgovor za Raciju iskoristila navodne planove partizana da pobune lokalno stanovništvo u Bačkoj. Nakon Drugog svetskog rata u pojedinim delovima Bačke, među kojima je i Čurug, usledila je odmazda partizana protiv Mađara, zbog Racije iz 1942. godine.